

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1721. usque ad annum 1724

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1783

VD18 90119304

§. 45. Regis indignatio contra Refractarios Sorbonæ Doctores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67596)

Sæc. XVIII.
A. C. 1721.

§. XLV.

*Regis indignatio contra Refractorios
Sorbonæ Doctores.*

Nequidem alieno periculo ac poena sapere didicerant Parisienses Facultatis Doctores; postquam enim Montepessulanus, Senecensis & Bolognensis Episcopi sua responsa ad Regii Senatus decretum contra eorum appellationem editum Regi offerre præsumpserant, horum exemplo animati non pauci utriusque Cleri Sacerdotes suas innovabant appellationes: Die autem postrema Februarii Cardinalis du Bois Joannem Facultatis Syndicum accersiri jussit, qui tamen comparere renuit, veritus, ne Regis literas die trigesima Januarii contra Facultatem datas ad acta referre juberetur. Idem vero Syndicus in plenis Sorbonæ comitiis die prima Aprilis Facultatis Theologice Doctores, ut solemnes exequias pro defuncto Pontifice celebrari curarent, hortatus, his verbis eos allocutus est.

„Omnibus nostrum perspectum est,
„Beatissimum Patrem subitanea
„non morte decessisse: Adversa quæ
„dem diu premebatur valetudine, paucis
„cis tamen abhinc mensibus vires suas
„non sine longioris vitæ spe recuperasse.

„Vide

„videbatur: Si autem æquitas postu- Sæc. XVIII.
 „lat, ut omnes fideles pro Successore A. C. 172F.

„D. Petri tam vivente, quam mortuo
 „suas ad Deum preces fundant,
 „Vos, qui affectu erga S. Sedem nulli
 „inferiores estis, fortiori jure pium
 „obsequium Clementi XI. per publi-
 „cas & privatas preces exsolvere
 „obstricti eritis. Parentate ergo huic
 „Pontifici funebri pompa, indictisque
 „precibus, quibus tantum fervorem &
 „solemnitatem adjungatis, ut obstruan-
 „tur eorum ora, qui vos criminari ausi
 „sunt, perinde acsi a Reverentia sacræ
 „Sedi debita defecissetis, dum fides sum-
 „mo discrimini exposita Vos compulit,
 „ad Ecclesiæ Tribunal fugere, ejusque
 „auctoritatem implorare, illiusque de-
 „cisionem *etiannum* deposcere. Ex fi-
 „nitra hac opinione contra Vos temere
 „concepta velut ex sæcunda scaturi-
 „gine profluxerunt tot decreta, tot
 „Curix Romanæ comminationes, in
 „quibus non illa elucet clementia, quæ
 „a Sanctissimo Patre expectari potuis-
 „set. Horum quoque indignitas Vos
 „impellere debet, ut majori adhuc fer-
 „vore pro Clementis XI. anima ad
 „Deum, vivorum & mortuorum Domi-
 „num vestra ingeminetis suspiria, quæ
 „adeo publica & sonora sint, ut uni-
 „versus Orbis, si fieri posset, agnoscat,

N 3

„Vos

Sæc. XVIII., Vos ita veritatem ubi vis propugnare,
A. C. 1721., ut charitas vestra etiam erga eos,
 „qui vos indigne habent, non mi-
 „nuatur.

„Novi insuper Pontificis electio im-
 „pense vestras preces exigit, invocare
 „ergo Spiritum sanctum, ut Cardinali-
 „bus in ejus nomine congregatis in-
 „spiret, quatenus ejusmodi eligant Pon-
 „tificem, qui Ecclesiæ malis, quibus
 „premitur, remedium opponere, &
 „majora, quæ timemus, mala sua au-
 „toritate prævertere valeat, Pontifi-
 „cem, qui in illis Canonibus & Ecclesiæ
 „legibus, a quibus nunquam devia-
 „nec unquam deviatum estis, versatus,
 „earum observantiam urgeat, Pontifi-
 „cem, qui vestram constantiam in
 „tuenda veritate comprobata magni
 „habere noverit, & ipse hanc vestram
 „firmitatem suæ auctoritati adeo non
 „contrariam existimaverit, ut etiam
 „eam protegat, & approbet, persuasus
 „quod ea duntaxat ad fidei, Religionis
 „imo & legitimæ auctoritatis Pontifi-
 „ciæ conservationem collimet; talem
 „denique Pontificem, qui vestra com-
 „pleat desideria, & viam a Christo Do-
 „mino stabilitam ingressus fidei ac mo-
 „rum integritatem conservet, quam
 „Ecclesia per cuncta retro sæcula con-
 „stanter est secuta, & Pontificum Ro-
 „mano-

„manorum celeberrimi cum ardore Sæc. XVIII.
 „quæsierunt, cum Zelo promoverunt, A. C. 1721.
 „& feliciter ad metam perduxerunt
 „&c.,

Postquam die tertia Aprilis Facultas pro defuncto Pontifice solemnes haberi exequias decreverat, hanc Syndici orationem, quæ renovatæ appellationis speciem, & decretorum Constitutioni adversantium confirmationem præseferbat, magno opponentium applausu exceptam ad tabulas referri statuit. Verum ultima ejusdem Mensis die Syndico a Rege inhibendum, ne sermonem suum tabulis inferere auderet, ipse vero in comitiis die prima Maij habitis de hoc interdicto nullam omnino mentionem fecit, & vehementer desuper querente Hulliero Doctore, Syndicus respondit, sui muneris esse de literis Regiis duntaxat ad Facultatem, non autem ad se directis rationem reddere, similes quoque literas recepisse Decanum, has ergo ipse prælegi curaret: Ergo deliberatum, utrum Decanus & Syndicus ad exhibendas hasce literas adstringendi essent, variis varia opinantibus Rollinus tres aut quatuor propositiones ex binis Sueffionensis Episcopi epistolis ad Bolognensem Episcopum scriptis extractas denuntiabat; verum post factam desuper Facultatis delibe-

Sæc. XVIII
 A. C. 1721
 rationem die decima tertia Maij Rol-
 lino traditæ fuerunt Regis literæ, qui-
 bus Tutelam exulare iussus est: Atte-
 men ipsemet Cardinalis Noaillius apud
 Regni Regentem acriter declamabat
 adversus præfatas hæc Suesſionensis
 epistolæ, eoquod Appellantes indignum
 in modum infectatus, eos tanquam ab
 Ecclesia segregatos haberet, & ipsius
 Noaillii Cardinalis instructionem impug-
 nans, multa paci ac veritati contraria
 divulgasset, omnesque suæ Diœcesis
 Clericos adegisset, ut sequenti formulæ
 subscriberent: *Nos infra scripti corde
 animo nos Constitutioni Unigenitus, sub-
 mittimus, librum reflexionum & Cl. Pro-
 positiones inde extractas prout censuræ
 sunt, damnamus, & in administratione
 Sacramenti pœnitentiæ nos Constitutionem
 præfatæ conformaturos promittimus, &
 appellationem ei interjectam pro schismaticis
 Appellantes vero pro schismaticis habemus
 & tanquam hæreticos fugimus eos, qui for-
 mulæ subscribere, & Bullam: Vineam
 Domini &c. recipere renuunt. Aurellie
 nensis igitur Dux, ut Cardinalem placet
 caret, Suesſionensem has epistolæ in
 consulto divulgasse, se tamen totam
 rem regio Senatui commissurum respon-
 dit, mox ergo Syndico literas Regi
 sigillo munitas transmisit: Hic vero in
 comitiis se excusabat, quod nuper re-*

gias literas non exhibuisset, nec suum Sæc. XVIII.
 sermonem actis inseruisset; id enim A. C. 1721.
 ideo factum agebat, eo quod Rex id
 prohibuisset, nec Sanior Doctorum
 pars hanc orationem inseri postulasset,
 de cetero autem sibi esse injunctum,
 ut Facultatem moneret, quatenus
 deinceps a tumultu abstineretur, &
 si qui extra ordinem suas sententias
 proferre aufuri essent, eis silentium
 imponere, imo & e conventu illos eji-
 cere compelleretur: postea prælegit
 tres illas Regis literas, in quarum pri-
 ma Rex Quinotum Doctorem omnibus
 suis functionibus privavit, in altera qua-
 tuor refractarios Doctores ad nullum
 Facultatis conventum admitti jussit,
 in tertia vehementer questus est, quod
 quidam Doctores circa causas, de quibus
 die quarta Augusti inhibuisset, de-
 liberare, ac insuper Suesionensis Epi-
 scopi epistolas denunciare præsumpsis-
 sent, quapropter Facultati præcepit
 Rex, ut nullam hujus denuntiationis
 rationem haberet, sed exactum silen-
 tium circa controversias ob Constitu-
 tionem motas juxta Regiam declaratio-
 nem servaret: denique cunctis Docto-
 ribus inhibuit, ne quicquam in comi-
 tiis proponerent, nisi id prius Decano
 & Syndico communicassent, hi vero,
 quæ proponerentur, Franciæ Cancel-
 lario

Sæc. XVIII. lario referrent, si res gravioris mo-
 A.C. 1721. menti forent, aut libertates Ecclesie
Gallicanæ concernerent.

Prælectis hisce tribus Regiis literis
 Syndicus ad præsentem Doctorum con-
 fessum hanc habuit orationem.

„Custodivi vias meas, posui ori meo
 „custodiam, obmutui & filii a bonis &
 „dolor meus renovatus est. Expecta-
 „bam pacem, & ecce turbatio. Audistis
 „quid ferat Regis epistola. Nihil sane
 „contra conscientiam vestram expectat
 „a vobis Princeps christianissimus; Re-
 „dite ergo quæ sunt cæsaris cæsari, & quæ
 „sunt Dei Deo.

„Sedetis vos in loco majorum, qui
 „Regibus, supremis Magistratibus, sum-
 „mis etiam Pontificibus, de rebus se-
 „ad integritatem fidei, seu ad imperi-
 „tranquillitatem spectantibus, plaudente
 „toto orbe Christiano toties consulti re-
 „sponderunt, qui pro a vita doctrina quan-
 „sæculis illibatam iervat sacer Ordo
 „fredentibus æmulis, ad posteros trans-
 „mittendam incolumem, in conciliis
 „tam strenue decertarunt, qui concil-
 „liis ipsis generalibus, absque invidia
 „aliquando præluserunt.

„Memores solemnis illius sacrament
 „ad Aras Martyrum in ipso veitra
 „augurationis die a vobis præstiti: que
 „usque ad effusionem sanguinis veris

Sæc. XVIII.
A. C. 1721.

„tis defensioni consecrati estis: Agite
 „ne veritas, quæ orta de cælo, pere-
 „grina est in terris, vobis tacentibus
 „ignorata damnetur. Recogitate, quam
 „constanter Eleazarus Vir ætate Ve-
 „nerabilis, de primoribus scribarum,
 „responderit olim amicis, iniqua mi-
 „seratione suadentibus, ut per dissimu-
 „lationem, vitæ suæ consulere. *Non*
ætati nostræ dignum est fingere, ut multi
adolescentes arbitrantur Eleazarum nona-
ginta annorum transisse ad vitam alienige-
narum, & ipsi per meam dissimulationem
decipiantur.

„Et ne quid spectabilem invictæ fi-
 „dei & conscientiæ vestræ gloriam e-
 „vacuet, nihil subdolum, nihil ambi-
 „guum, nihil trepidum agite, contenti
 „libertatis vestræ professione, *secure in*
 „*Christo stantes* (verbis utar S. Doctoris
 „Hilarii) *per assensum subdolæ dissimula-*
 „*tionis in injusti iudicii reatum nolite vos*
 „*aggregare.* Salva tamen, quam constan-
 „ter docet & semper professa est sacra
 „Facultas, quæ Regi debetur, Reve-
 „rentia. „

„Postulo igitur, ut obtemperetur
 „Regi, in omnibus, in quibus salva con-
 „scientia, potest obtemperare sacra fa-
 „cultas, verbisque expressis, & apertis
 „profiteatur stare se omnibus suis
 „actis

Sæc. XVIII. „actis, & conclusionibus, nec posse ab
 A. C. 1721. „illis, tuta conscientia, recedere.,

„Ac ne quasi suspensum videatur
 „erga Regem obsequium, quod prom-
 „ptum & alacre contestari desiderant
 „omnes & singuli Magistri, ad quos di-
 „riguntur Regiæ Epistolæ, missis aliis
 „negotiis, de his tantum modo agatur.,

„Videte quot & quanti a vobis exu-
 „lant Magistri, quorum alii a vestris
 „arcentur comitiis, alii quorum fors
 „invidenda magis quam lugenda, quippe
 „qui propter justitiam patiuntur, ja-
 „cent extores in diversis Provinciis,
 „sine ope, sine libris, sine literatis ho-
 „minibus & cordatis, quidam etiam
 „sine sacramentis, sed nec franguntur
 „adversis, nec calamitatibus obruuntur,
 „testimonio conscientiaæ freti, habentes
 „solatio scripturas, quas memoriter te-
 „nent, & ex Apostolo memores, quod
 „qui judicat, Dominus est.

„At bonorum omnium animos hoc
 „unum angit vehementius ac crudelius
 „dilacerat, quod in perniciem sacri Ordini-
 „nis conspirare videant pravos homi-
 „nes, quos inter plures e Fratribus in
 „sacra Facultate enutritos & exaltatos
 „occupare Aulas Principum, probis
 „omnibus struere infidias, ipsumque
 „Regis optimi malis artibus circum-
 „venire animum. Gemunt cum vident
 „auro

Sæc. XVIII.
A. C. 1721.

„auro charitatis obscurato, dispersos la-
„pides sanctuarii veritatis, timentque
„ne destructo imperii ac Religionis pro-
„pugnaculo, Christianissimo huic con-
„tingat Imperio, quod Regnis pluribus
„dolentes contigisse meminimus, quod-
„que Christus ipse his verbis commi-
„natus est: Auferetur a vobis Regnum
„Dei, & dabitur genti facienti fructus
„ejus. „

„Nominate ergo, Sapientissimi Pa-
„tres, Deputatos, qui Regem ipsam
„nomine vestro adeant, ad ejus pedes
„venerabundi provolvant sese, sensus
„vestros cum omni Reverentia expo-
„nant, ejusque justitiam & Misericor-
„diam implorent. „

Adversus hanc Syndici orationem
insurgebat Tournelius, præcipue hæc
carpens verba: *exules patiuntur propter
justitiam*, inde enim inferebat: *si pa-
tiuntur propter justitiam, patiuntur injuste
a Rege, ergo Rex injustus est*, denique
omnibus in Syndici favorem peroran-
tibus, ipse reposuit. *Video, video ad-
versantes Regi, pœnitebit illos & lugebunt.*
Enim vero Rex, cum hanc orationem
reverentiæ sibi debitæ adversari repu-
taret, Mederico Decano traditis literis
significabat, velle se, ut Jolino Syn-
dici dignitate spoliato Romignius suc-
cederet, amotus vero nullo Doctoratus
fui

Sæc. XVIII. sui officio fungeretur, & Regiæ literæ
 A. C. 1721. sine omni prævia Facultatis delibera-
 tione actis infererentur; Romignus
 igitur congregatos Doctores hortaba-
 tur, ut cuncta dissensionum Zizania
 inter ipsos succrescentia eradicarent;
 se enim ad reddendam pacem nil præ-
 termitturum: Verum Quesneus Docto-
 rum antiquior opposuit, præprimis ad
 Regem quosdam esse deputandos, qui
 Eidem calamitosum Facultatis statum
 exponerent, simulque illimitatam obe-
 dientiam in iis omnibus, quæ nec re-
 ligionem, nec conscientiam respiciunt,
 profiterentur, ac demum sinistras opi-
 niones contra Jolinum Syndicum instil-
 latas ex Regis animo eliminare fatage-
 rent: Quamvis potiori parti hoc con-
 siliium arrideret, Syndicus tamen his
 verbis conclusit: *sententia de adeundo
 Rege non est reponenda in Conclusione, quia
 non fuit proposita a Domino Syndico,
 quamquam hæc sententia vincat numero.*
 Cum vero refractarii Doctores Romig-
 nium Syndicum appellantium factioni
 adversari nosset, excogitatis variis,
 iisque frivolis criminationibus eum
 officio suo movere adlaborabant, hunc
 que in finem quosdam Doctores ad
 Regem ablegare decernebant, his ver-
 bis: *vota sacrae Facultatis sunt, adeundi
 Regem, ut apud Regiam Majestatem sancti
 humil-*

humillimæ supplicationes circa res præsentis: Sæc. XVIII.
interim vero ex literis, in quibus Romig-
nignus vocabatur *Syndicus*, hoc officii
nomen debebant, subrogato nomine:
Pro-Syndicus. Attamen Rex, cum
hos Doctores nonnisi novas itidem tur-
bas concitare intentos esse, nosset,
Facultati inhibuit, ne comitia sua vel
prima Augusti, vel alia deinceps die
sine Regis consensu haberent, novi au-
tem *Syndici* munere nonnisi usque ad
primam Octobris diem prorogato, die
decima octava Augusti alium eligerent:
Nominabat autem Rex ipsum Romig-
nium, Robbeum, Robustelum & Rueum,
necnon ad Noailii Cardinalis sollicita-
tionem Pastellum. Hic posterior quam-
vis a Constitutione appellasset, inita
autem Episcoporum conciliatione uni-
versam pene Franciam peragravit, ut
ceteros Præsules Appellantes ad sub-
missionem induceret, ac propterea la-
bem contractam eluisse credebatur.
Igitur Facultas die decima septima Au-
gusti sequentem promulgavit conclusio-
nem: *Habebuntur ita iubente Rege comitia
generalia sacrae Facultatis &c. die lunæ
decima octava Augusti &c. de mandato
Venerandi DD. Decani*. Eadem die
cum Abbas Tamisierus pro Pastello
peroraret, atque inter alia diceret,
appellationem a Noaillo non haberi
pro

A. C. 1721.

Sæc. XVIII. pro crimine, Maffei Pontificis Nun-
A. C. 1721. tius ira excandescens opposuit, videri
 omnino, Noailium semper esse sibi
 similem, appellationem utique enorme
 esse crimen, constare tandem, Noail-
 lium fraude, dolosis artibus, & mali-
 tia intumescere, & cauteriatum cot-
 moribus exterius piis ac moderatis con-
 tegere, eoque duntaxat sine literas
 gratulatorias ad Papam misisse, ut il-
 lum irretiret: nec tamen responsum sibi
 polliceretur, donec suam revocasset
 appellationem, illum enim omnium
 malorum, quæ Ecclesiam exagital-
 sent, causam exstitisse, sique ipsum
 mori contingeret, pacem Ecclesiæ mor-
 redituram &c. Nec vana erat Nuntii
 declamatio; opitulante enim pio Se-
 necione Fleurio Forojulienfi Episcopo,
 tantum effecit, ut nec Pastellus, nec
 alius ex appellantis in Syndicum e-
 ligeretur, contra ipsum vehementer
 declamante ipso Consilio Ecclesiastico.
 Eapropter Rex ad Facultatem rescriptis
 velle se, ut illa a Syndici electione
 abstineret, & donec aliter decretum
 fuerit, Romignius Syndici munere fun-
 geretur; sibi enim probe notum esse,
 quod quidam turbidi ingenii homines
 seposito omni pudore oblocuti, libellos
 etiam sine Authoris ac typographi no-
 mine paci in eiusmodi conventibus ad
 necesse

necessariæ contrarios divulgant, e-
 jusmodi autem ausibus obicem po-
 nere, & ante Syndici electionem in
 hosce inquietos inquirere, ac via juris
 procedere, suam Majestatem necessa-
 rium fore duxisse &c. Insuper Rex die
 prima Novembris datis literis Facultati
 declaravit, nullam omnino esse nomi-
 nationem Deputatorum, & cuncta reli-
 qua, quæ contra Majestatis suæ jussa
 attentassent, irrita fore. Eapropter
 decrevere Doctores, nullos ad Regem
 esse Deputandos; cum autem prima
 Decembris die in comitiis novos con-
 citarent motus, hinc Romignius Fa-
 cultatis Syndicus ex Regis mandato
 eis præcepit, ut conventum suum
 solverent.

§. XLVI.

*Singulare studium Franciæ Episcopo-
 rum in reprimendis hisce diffidiis.*

Quo pertinacius quidam Sorbonæ
 Doctores suæ insistebant appella-
 tioni, eo firmiori pectore Franciæ Epi-
 scopi refractariis obstitere, atque inter
 eos præprimis Petrus Sabatier Ambia-
 nensis Episcopus ad omnes Parochias,
 & Abbavillanæ Urbis Ecclesias, ut pu-
 blicas preces cum exposito SS. Sacra-
 mento haberent, mandatum dedit,
 O illud

*Dorsan. l. c.
 pag. 56.*

Hist. Eccles. Tom. LXXI.